

O'zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab
ta'limi vazirligi

ISSN: 2992-9008
UDK: 37

TA'LIM VA TARAQQIYOT

Ilmiy-uslubiy jurnali

2026-YIL 5-SON

www.journal.namspi.uz

Bosh muharrir: Namangan davlat pedagogika instituti rektori B.E.Xusanov

Mas'ul muharrir: Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor M.R.Qodirxonov

Mas'ul muharrir o'rinbosari: Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i J.A.Yuldashev

TAHRIR HAY'ATI

Aniq va tabiiy fanlar: k.f.d., prof. Sh.Abdullayev, f-m.f.d., dots. R.Xakimov, k.f.d., prof. N.Vohidova, k.f.d., dots. M.Qodirxonov, b.f.d., dots. A.Batashov, f-m.f.n., dots., T.Abdullayev, p.f.n., dots. M.Eshnazarova, p.f.n., dots. G'.Nafasov, p.f.n., dots. M.Boltayeva.

Texnika fanlari: t.f.d., prof. A.Umarov, t.f.d., prof. A.Qayumov, PhD, dots. Sh.Xudoyqulov, PhD, dots. Abdunazarov.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar: s.f.d., prof. T.Fayzullayev, tar.f.d., prof. A.Rasulov. f.f.d., prof. M.Ismoilov, i.f.d., dots. N.Sotivoldiyev, t.f.n., dots. A.Isoqboyev, f.f.n., dots. O.Mamatov, t.f.n., dots. Z.Haydarov, PhD. J.Yuldashev, PhD. A.Abdullayev.

Pedagogika fanlari: p.f.d., prof. B.Xodjayev, p.f.d., prof. X.Najmiddinova, p.f.d., prof. T.Ismoilov, p.f.d., prof. S.Abdullayev. p.f.d., prof., M.Y.Sobirova, p.f.d., prof., R.Zamilova, p.f.d., prof. Sh.Xujamberdiyeva, p.f.d., dost. M.Asqarova, PhD, dots. M.Asranboyeva.

Filologiya fanlari: fil.f.d., prof. N.Uluqov, fil.f.d., prof. H.Usmanova, f.f.d., dots. X.Shokirova, p.f.n., dots. S.Misirov, p.f.n., dots. Sh.Ubaydullayev, PhD., dots. P.Lutfullayev, PhD., dots. M.Yakubbayev.

Texnik muharrir: R.Tursunov

Tahririyat manzili: Namangan shahri, Uychi ko'chasi, 316-uy.

Pochta indeksi: 160136, **Faks:** (0369) 227-27-21,

Email: Info@namspi.uz

"Ta'lim va taraqqiyot" ilmiy-uslubiy jurnali elektron to'plam sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi (AOKA)ning 2022-yil 25-oktabrdagi № 045044 raqamli guvohnomasi asosida chop etiladi. Jurnal Oliy Attestatsiya komissiyasining 2024-yil 30-noyabrdagi (№ 364/5) yig'ilishi qaroriga asosan pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan. UDK: 37, Xalqaro standartlashtirish raqami (ISSN): 2992-9008.

Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma'lumotlar uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

UMUMIY O'RTA TA'LIMDA SIFATLI PEDAGOG KADRLARNI SARALASH JARAYONINI RAQAMLASHTIRISH: "EDUMATCH AI" MODELI

Mirzaxamdamov Saxovatbek Dilshodbek o'g'li

Andijon viloyati, Paxtaobod tumani.

10-umum ta'lim maktabi yetakchi o'qituvchisi

TEL: +998937409969

EMAIL: saxovatbekmirzaxamdamov19@gmail.com

ORCID : [0009-0007-6510-888X](https://orcid.org/0009-0007-6510-888X)

Annotatsiya: ushbu ilmiy maqolada umumiy o'rta ta'lim muassalarida pedagog kadrlarni ishga qabul qilish, dars yuklamasini taqsimlash va qayta taqsimlash jarayonidagi direktor qaroriga asoslangan amaldagi tartibning potensial korrupsiogen omillari ko'rib chiqiladi. Amaliy yechim sifatida strategik va innovatsion - algoritmik baholashga asoslangan ochiq tanlov platformasi - edumatch ai modeli taklif qilinadi. Taklif etilayotgan modelda pedagoglarning bilim va malaka hujjatlari endi ishga kirayotganda mavjud tartibdagidek, direktorga emas, balki tegishli vazirlikning markazlashtirilgan yagona platformasiga joylashtiriladi. Vazirlik tomonidan hujjatlar haqiqiyliigi tasdiqlangach, pedagog ishga qabul qilinadi hamda dars soatlari 3271-1 raqamli normativ hujjat mezonlari asosida algoritmik reytinglash yo'li bilan muayyan fan kesimida taqsimlanadi. Natijada qaror qabul qilishda inson omili bilan bog'liq subyektivlik kamayishi faraz qilinadi. Taklif etilayotgan yondashuv umumta'lim sohasidagi kadrlar siyosatini raqamlashtirishda keyingi tadqiqotlar uchun boshlang'ich asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: edumatch ai, platforma, pedkengash, 3271-1 qarori, mmtv, my.gov.uz. Intensiv pedagog, ekstensiv pedagog.

ЦИФРОВИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА ОТБОРА КАЧЕСТВЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ В СРЕДНЕ-СПЕЦИАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ: МОДЕЛЬ «EDUMATCH AI»

Мирзахамдамов Саховатбек Дилшодбекович

Пахтаабадский район, Андижанская область

Ведущий учитель, Средняя школа № 10

TEL: +998937409969

EMAIL: saxovatbekmirzaxamdamov19@gmail.com

ORCID : [0009-0007-6510-888X](https://orcid.org/0009-0007-6510-888X)

Аннотация: В данной научной статье рассматриваются потенциальные коррупциогенные факторы действующего порядка приёма педагогических кадров на работу,

распределения и перераспределения учебной нагрузки в общеобразовательных учреждениях, основанного на единоличном решении директора. В качестве практического решения предлагается модель EduMatch AI — это открытая конкурсная платформа, основанная на стратегической и инновационно-алгоритмической оценке. В предлагаемой модели документы педагогов о квалификации и образовании при трудоустройстве размещаются не у директора, как это предусмотрено действующим порядком, а на централизованной единой платформе соответствующего министерства. После подтверждения министерством подлинности документов педагог принимается на работу, а учебные часы распределяются по конкретным предметам путём алгоритмического рейтингования на основе критериев нормативного документа № 3271-1. Предполагается, что в результате субъективность, связанная с человеческим фактором при принятии решений, снижается. Предлагаемый подход может служить исходной основой для дальнейших исследований в области цифровизации кадровой политики сферы общего образования.

Ключевые слова: EduMatch AI, платформа, педагог, решение 3271-1, МНО (МХТБ), *my.gov.uz*, интенсивный педагог, экстенсивный педагог.

DIGITALIZING THE SELECTION OF QUALIFIED TEACHING STAFF IN GENERAL SECONDARY EDUCATION: THE "EDUMATCH AI" MODEL

Mirzakhondamov Sakhovatbek Dilshodbek o'g'li

Pakhtaabad District, Andijan Region

Lead Teacher, Secondary School No. 10

PHONE: +998937409969

EMAIL: saxovatbekmirzaxondamov19@gmail.com

ORCID : [0009-0007-6510-888X](https://orcid.org/0009-0007-6510-888X)

Abstract: *this article examines potential corruption risks in the current practice of hiring teachers and allocating teaching loads in general secondary schools, where decisions rely heavily on the principal's discretion. As a practical solution, we propose edumatch ai, an open competitive platform based on strategic and innovative algorithmic assessment. Under this model, teachers' qualifications and credentials are uploaded not to the school principal, as is currently done, but to a centralized ministry platform. Once the ministry verifies the documents, teachers are hired, and teaching hours are allocated by subject through algorithmic ranking according to the criteria set in normative document no. 3271-1. This approach is expected to reduce subjectivity linked to human decision-making. The proposed framework may serve as a starting point for further research on digitalizing human resource policies in general education.*

Key words: *edumatch ai. Digital platform, pedagogical council, decision no 3271-1, ministry of public education (mope) / ministry of preschool and school education, intensive teacher, extensive teacher, my.gov.uz.*

KIRISH

“Jamiyat taraqqiyoti zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega shaxslarga bog‘liq bo‘lgan dunyoda uzluksiz ta‘lim tizimini zamon talablariga moslashtirish va rivojlantirish dolzarb ahamiyatga ega. Uzluksiz ta‘lim tizimining muhim bo‘g‘ini hisoblanadigan maktab ta‘limini yangi bosqichga olib chiqish bo‘yicha bugungi kunda mamlakatimizda keng ko‘lamli islohatlar amalga oshirilmoqda. Umumiy o‘rta ta‘lim muassasalarida ta‘lim sifatining oshirilishi orqali ushbu dolzarb masalalarni hal qilish mumkinligi hisob olingan holda davlatimiz tomonidan maktab ta‘limi tizimida qator islohatlar amalga oshirilmoqda” [1] Maktab ta‘limida ana shu islohotlar qatorida ta‘lim menejmenti ham alohida e‘tibor talab qilmoqda. Masalan, maktab ta‘limi istiqboli uchun malakali rahbar va menejer kadrlar tayyorlash masalasi dolzabrlik ahamiyati oshmoqda. Maktab tizimida bir qancha muayyan vakolatli bo‘g‘inlar Nizomga muvofiq maktab faoliyatini tashkil etadi Ular bir qancha mas‘uliyatli vazifalar jumladan, maktabning metodik ishlari, maktab va maktabdan tashqari ishlar, maktab pedagoglari malaksini oshirish ishlari kabilar uchun ma’sullik belgilangan. Ammo amaldagi tartibga ko‘ra, maktab davla ta‘lim tashkiloti va maktab direktori esa tashkilot rahbari sifatida unga muayyan vakolatlar taqdim etilgan. Ana shu vakolatlardan eng mas‘uliyatlisi deb qaraluvchi pedagog kadrlarni ishga qabul qilish vakolati. Aynan shu vakolat va boshqa o‘rinli sabablarga ko‘ra davlat maktablarda ta‘lim sifatini ta‘minlovchi va o‘zgarishlarning asosiy subyekti sifatida direktorlarni ko‘ra boshladi”[1]. Ammo ayni shu nuqtada ma’lum bir ko‘zilg‘ar-ilg‘amas bo‘shliq sezila boshladi Birinchidan, umuman olganda, maktabga kim direktor bo‘lishi kerak, ularni kim tayinlash kerak, degan masala hali amaliy jihatdan o‘zining oxirgi nuqtasiga yetmay turib, direktorlarning o‘ziga kimlarni ishga qabul qilish yoki qilmaslikdek mas‘uliyatli vakolat topshirilib kelinmoqda. Ayni jarayonda direktor pedagogning chinakam ixtisoslik bilimi va malakasini ko‘ra biluvchi filtr vazifasini o‘tashi kerak edi. Ammo shu nuqtada jarayon to‘liq kasb etikasi va qoidalarga mos tarzda silliq kechmayapti. Ya’ni maktabga ishga

qabul qilinishga nomzod bo'lgan pedagog(lar) direktor bilan suxbatlashib, ishga mosligini isbotlashi kerak bo'lmoqda. Ustiga-ustak suxbat jarayonlari esa ko'p hollarda yopiq eshiklar ortida amalga oshirilmoqda. Mazkur jarayonda direktorlarning o'z kasbiy qarorlari haqida hech kimga hisobdorlikning yo'qligi, ularning pedagoglarni ishga qabul qilishda amaldagi normativlarda ko'rsatilgan mezonlar o'rniga, shaxsiy mezonlar asosida kadrlarni saralash uslubining hukmronligi ishga qabul qilish jarayoni qonundan nomaqbul ishlarning amalga oshirilishiga olib kelmoqda. Muhtasar aytganda, bu holatda direktorlar o'zlarining kasb bilan bog'liq qarorlarini to'g'ridan-to'g'ri shaxsiy qarori sifatida talqin qilinishiga yo'l ochib berilmoqda. Bunga yo'l ochib berayotgan eng yirik bo'shliq bu – ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy hayotning har bir jabhasida ish yuritish jarayoni elektronlashgan bir vaqtda, maktab ta'lim tizimida nomzodlar tomonidan talab qilingan hujjatlarning qog'oz shaklida manual tarzda (qo'lma-qo'l) qabul qilinishi.

Yuqoridagi omillarning provardida ta'lim tizimida direktor va pedagoglar munosabatida quyidagicha tendentsiya shakllangan.

Aslida nazariy jihatdan olib qaraganda, Respublikada davlat oliygohlarining sonini oshishi, xususiy oliygohlarning ko'plab ochilishi va xorijiy oliygohlarning O'zbekiston Respublikasidagi filiallarining ko'payishi mamlakatimizda pedagog kadrlarning yetarlicha (undan ham ortiq) shakllantirilishiga olib kelib, bu jarayon bir vaqtning o'zida kafolatlangan ish o'rnining tanqisligi bilan birga kechmoqda. Bu esa pedagog kadrlar o'rtasida ilmiy raqobatni keltirib chiqarishi, bu raqobat esa ta'limda sifatni kafolatlashi kerak edi.

Ammo amaliyotda esa umuman boshqacha holat hukmron. Yuqoridagi kabi ortig'i bilan to'ldir ishchi kuchi va chegaralangan ish o'rne mavjud. Ammo nomzodlarni ish qabul qilishda, direktorlarning subyektiv qarori yuqorida ta'kidlangan ilmiy-malakaviy raqobatni moliyaviy tus olishini ta'minlab, mavjud tartibni suiste'mol qilinishiga olib kelmoqda. Bu holat, albatta, ta'limda pedagoglarning pedagogic bilim va mahoratining ham, buning ortidan tabiiyki, ta'lim oluvchilarning bilim sifatining ham

tushib ketishiga olib kelmoqda. Buni <https://pedkadr.uzedu.uz/> websaytidagi umumiy o'rta ta'lim muassasalaridagi pedagoglarning malakaviy statistikasi ham isbotlaydi.

Pedagog toifa darajasi	Pedagoglar ulushi (nafar)	Ko'rsatkish % da.
Oliy toifa	53914 nafar	10,25%
I toifa	101751 nafar	19,35% -
II toifa	126759 nafar	24,11%
Mutaxassis	177122 nafar	33,69%
Oliy ma'lumotsiz xodim - o'rta maxsus ma'lumotli pedagoglar.	66191 nafar	12,59%
Jami kadrlar :	525737 nafar	100 % [2]

Yana bir muammo bu – pedagog sifatida ishlab kelayotgan o'qituvchilarning o'quv yili boshida uchraydigan dars taqsimoti jarayonidagi adolatsizlik holati. Ya'ni 3271-1 raqamli vakolatli hujjat asosida haftalik dars yuklamalarini tarifikatsiya qilishda vakolatli Pedagogik Kengash tomonidan darslarning pedagoglarning bilimini mezon qilib taqsimlashda ham mezonlar almashish holati kuzatilmoqda. Ya'ni bu vaziyat ham yuqoridagi kabi pedagoglarni ishga qabul qilish jarayoni bilan bir xil tus olib, bilim va malaka qadriyatining o'rniga umuman boshqa mezonlar (pedagogning yoshi, ish staji, muassasadagi obro'si yoki tamagirlik holatlari) egallab olmoqda. Natijada direktor va rahbarlar ikkala vaziyatda ham korrupsion holatlar va qoidabuzarlikka olib kelishmoqda.

Yuqorida tavsiflangan muammolar – kadrlar tanlovidagi subyektivlik va unga bog'liq korrupsion holatlar faqat mahalliy amaliyotga xos bo'lmay, balki ta'lim

tizimlarini boshqarish sohasidagi xalqaro tadqiqotlarda ham keng muhokama qilinadi. Ushbu masala atrofida kadrlar muammosi, boshqaruv, elektron raqamlashtirish va korrupsiya masalalarini jamlangani keng ko'lamda muammoning nazariy asoslari hamda uni bartaraf etishning turli xil yondashuvlari mavjud xalqaro tadqiqotlarda tahlil qilinadi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi ta'lim muassasalarida pedagog kadrlar salohiyatini baholashning mezonli-avtomatlashtirilgan algoritmini ishlab chiqish va uning ta'lim boshqaruvi jarayoniga ta'sirini asoslab berishdan iborat.

TADQIQOTNING MAQSAD VA VAZIFASI

Mana shu ilmiy yangilikdan kelib chiqib, tadqiqotning amaliy maqsad va vazifalari quyidagicha belgilab berilgan:

Birinchidan, zamonaviy Algoritmik optimallashtirish modullari orqali pedagoglarning ishga qabul qilish jarayonini optimallashtirish va markazlashtirish hamda ularning ish taqsimotlarini qonuniy tizimga solish;

Ikkinchidan, algoritmik modellashtirish boshqaruv vositasi bilan muassasa ma'muriyatidagi subyektiv qaror qabul qiluvchi organlarni tiyib turish orqali korrupsion holatlarni oldini olish.

Uchinchidan, avtomatik tanlov bilan pedagoglar o'rtasidagi ishga kirishda hamda ish jarayonidagi moliyaviy raqobatni yo'qqa chiqarib sof ilmiy – malakaviy raqobatni qayta tiklash.

ADABIYOTLAR SHARHI.

Mazkur maqola o'zida jamlagan ta'lim boshqaruvi, korrupsiya va ta'limda raqamli diagnostika masalalari bir qator mahalliy ilmiy maqolalarda nashr etilgan maqolalarda dolzarb mavzu sifatida ko'tarilgan. A.Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy institutining ilmiy-nazariy va o'quv-uslubiy jurnali - Maktab ta'limi : muammolar, izlanishlar va yechimlar jurnalining tahrir hay'ati a'zosi va Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri o'rinbosari, Radjabov S. B. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari

direktorlarini tayyorlash, tanlash va tayinlash masalalari mavzusidagi maqolasida davlat umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktorlarini tayyorlash, tanlash va tayinlash tizimining taraqqiyot bosqichlari, har bir bosqichning o'ziga xos xususiyatlari, ijobiy va salbiy jihatlari tahlil qilingan[3]. Ammo maqolada pedagoglar va direktorlar o'rtasidagi munosabatlar tahlil qilinmagan. Asosan, muammo dolzarbligi sifatida direktorlar va undan yuqoridagi organlarning munosabati direktorlarni vakolatlarni suiste'mol qilishni kamaytirish mumkinligiga katta ehtimol bilan ishonilgan. Maqolada direktorlarning boshqaruvini takomillashtirishiga ishonilgan "menejerlik sertifikatini"ni shunchaki to'g'ridan-to'g'ri olingan nazariy bilim tasdig'i sifatida qabul qilmay, uning amaliy ahamiyatini oshirish bo'yicha tavsiyalar taklif qilingan. Qisqa qilib aytganda, direktorlarning faoliyatini tartibga solish jarayonlari undan ustun turuvchi organlar va ularning vakillariga - inson omiliga bog'liq qilib qo'yilgan. Zamonaviy raqamli vositalar – texnologik omillar u qadar taklif qilinmagan va asosan ijtimoiy balanslikka urg'u berilgan. Natijada bu borada raqamli texnologiyalarning amaliyotga kiritilishiga ehtiyoj sezilib qolgan.

Shavkat Xamrayev, A.Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy instituti Korrupsiyaga qarshi kurashish va huquqiy nazorat bo'limi boshlig'i Maktab ta'limi : muammolar, izlanishlar va yechimlar jurnalida "Korrupsiyaga qarshi kurashish davr talabi" sarlavhasi ostidagi maqolasida pedagogik mahorat milliy instituti misolida korrupsiyaga qarshi kurashish borasida amalga oshirilgan yondashuvlar va islohotlar haqida tanishtiradi. Shuningdek maqolada bunga bog'liq tarzda direktorlarga "menejerlik sertifikatini" topshirish ishlari uchun hisobdorlik masalasi ham ishora qilib ketilgan. Shu sababdan ham Respublikadagi maktablarning direktorlari saralanishi uchun mas'uliyat hisobidan kelib chiqib, korrupsiyani oldini olishga zo'r berilgan. Ammo, ilmiy maqolada asosan, ishga qabul qiluvchilarning korrupsiyaviy hatti-harakatlari emas, balki ishga qabul qilinuvchilarning mas'uliyatini oshirish masalasi ko'tarilgan. Institutda ish beruvchi va xodim o'rtasida tuzilayotgan mehnat

shartnomasida korrupsiyaga qarshi kurashish va uni oldini olish bo'yicha xodimlarga o'z xizmat vazifalarini bajarayotganda korrupsiyaviy xatti-harakatlarda qatnashmaslik vazifalari majburiyat sifatida kiritilgan. Ishga qabul qilinayotgan har bir xodim bilan institutning Korrupsiyaga qarshi kurashish va huquqiy nazorat bo'limi xodimlari tomonidan profilaktik suhbat olib boriladi.[3] Yuqorida korrupsiyaga qarshi korrupsiya haqida ogohlantirish, o'qitish va targ'ibot kabi an'anaviy uslublar bilan kurashish, korrupsiyani oldini olishda zamonaviy texnologiyalarga va ochiq obyektiv mezonlarga tayanmay, inson omili bilan kurashish bu sohada yana ham chuqur tadqiqot va amaliy choralar ko'rilishi kerakligini talab qilmoqda.

METODOLOGIYA

Ilmiy maqola metodolgik jihatdan kuzatuv va eksperiment metodlaridan foydalanildi. Kuzatuv tashkil etilishiga bog'liq tarzda ochiq holda, qayd etish turiga ko'ra qayd etuvchi va baholovchi shaklda amalga oshirildi. Axborotlar bevosita kuzatuv turida amalga oshirilib, o'rganilayotgan obyektlar esa tanlab kuzatish uslubiga tayanildi. Statistik ma'lumotlar asosan so'rovnomalar o'tkazish ham intervyu, ham sirtidan turib amalga oshirilgan holda yig'ldi va undan induktiv xulosalar olindi. Tadqiqot ishtirokchilari to'laqonli pedagoglardan iborat bo'ldi. Ushbu ilmiy maqola tadqiqot davomida reduksiya tamoyiliga tayandi. Ya'ni maktab ta'limi tizimiga baho berishda unda ishlayotgan maktab pedagoglari va direktorlarining faoliyati hamda ularning o'zaro munosabatlari mezon qilib olindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Olingan so'rovnomalar mutlaqo anonym tarzda amalga oshirilib, rasmiy va e'lon qilingan tarzda bo'lmay, og'zaki intervyular va so'rovnomalarga tayanildi. Buning asosiy sababi, ularning javoblari o'z muassasasi va "rayono", "oblano" rahbarlaridan hadiksiragan tarzda, mutlaqo anonim tarzda qolishini istadilar. Pedagoglardan oligan suhbat va intervyular mazmunan umumalashtirilgan natijasi quyidagicha ko'rinish oldi:

- Pedagoglarning direktor va boshqa rahbarlarga umuman ishonchi qolmagan, deyarli har bir direktor ma'lumo miqdorda pora evaziga ishga oladi yoki ishda qolishini ta'minlaydi;

- Har o'quv yili boshidagi taqsimlanadigan tarifikatsiya 3271-1 raqamli hujjatga emas, balki to'liq direktorning subyektiv qaroriga bog'liq qilib qo'yilgan. Shuningdek, yuqoridagi hujjat o'rniga umuman boshqa mezonlar : pedagoglarning yoshi katta ekanligi, ish stajining balandligi yoki uning obro'si baland va qo'li uzunligi (yoki uning yaqini) asosiy ro'l o'ynaydi.

- Pedagogning muayyan maktabga ishga joylashishi 10 soatdan (0,5 stavka) to 20 soatgacha (1 stavka) uchun o'rtacha 200-300 \$ gacha baholanishi odatiy holga aylangan.

- Yana 5-10 soatcha ko'paytirish esa 100 \$ baholanadi.

- Ish o'rnini saqlab qolish 2 xil tarzda amalga oshiriladi:

1) Yangi nomzod ishga joylashish munosabati bilan o'sha o'sha nomzodni ishga qabul qilmaslik uchun faoliyatdagi pedagoglardan kollektiv tarzda direktor tomonidan pora yig'ib olish yoki pedagoglar tashabbusi bilan yig'ib berish: o'rtacha 200 - 300 \$.

2) Ishlab kelayotgan past toifali pedagog bilan yuqori toifali nomzodning ish almashinuvi amalga oshirmaslik yoki o'zi bir nafar pedagogga yetadigan dars soatiga qo'shimcha sherikni paydo qildirmaslik uchun faoliyatdagi ustozdan talab qilinadigan ta'ma yoki yoki shu pedagog tomonidan direktorga taklif qilinadigan pora: o'rtacha 200 \$

- Hattoki, tegishli dars soatlarini muayyan bir kuga tartibga solib berish uchun ham direktor o'rinbosari bilan bo'ladigan korrupsion holat. Bu xizmat ham o'rtacha 20 - 50 \$ atrofida

AMALIY YECHIM

Mazkur tadqiqot ishi nafaqat O'zbekiston Respublikasi balki butun dunyoni diqqat markazida bo'lgan 2 ta murakkab masala: Ta'lim sifati va korrupsiyaga chuqur nazar soldi. Jamiyat va davlat taraqqiyotining asosiy najoti bo'lgan ta'limga bo'lgan e'tibor har qachongidan ham dolzarb, shuningdek, butun dunyoda korrupsiyaga qarshi kurashish eng ustuvor masala sifatida ko'tarilgan. Masalan, 2025-yil oxirida mamlakat Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev tomonidan 2026-yil Korrupsiyaga qarshi kurashishda favqulodda holat e'lon qilingani ham mazkur tadqiqotning ahamiyatini oshiradi. Mazkur muammolar ichki jihatdan juda ham murakkabligini hisobga olsak, bu muammolarni shunchaki eski tartiblar, targ'ibotlar, tushuntirishlar bilan ish olib borish, muayyan vakolatlarni subyektlarning vijdoniga havola qilish orqali hal qilib bo'lmasligi oydinlashadi. Bu masalalar mutasaddi va olimlardan endi inson omiliga zamonaviy texnologiyalar va uslublarni yordamchi vositalar hattoki hal qiluvchi vositalar sifatida qabul qilishga majbur qiladi. Shunday ekan, xulosa qismida pedagog va direktorlar o'rtasidagi ishga qabul qilish va dars taqsimotini adolatli yo'lga qo'yishda zamonaviy tizimlar va ularning ishlash mexanizmi taklif qilinadi.

Pedagoglarni elektron algoritmlar asosida ochiq tanlovda saralab olish. Bu yechim quyidagi elementlar va bosqichlarni o'z ichiga oladi.

Amaldagi tizimda quyidagicha tartib mavjud:

- 1) Hujjatlar qog'oz shaklida hamda qo'lda og'zaki kelishuvlar asosida qabul qilinadi.
- 2) Nomzodning ishga qonuniy, aqliy, rasmiy jihatdan mosligini direktor hal qiladi.
- 3) Dars taqsimoti qarori pedagogik kengashda hal qilinadi hamda faqatgina o'sha yerda ishlovchi ustozlar dars taqsimotida qatnashadi.
- 4) Eng asosiysi, nomzodlar qachonlardir bo'sh ish o'rinlari – vakansiyalarni kutishga majbur.

Islahot taklifida esa quyidagicha yangiliklar zanjiri o'rin olgan:

- 1) Hujjatlarni endi elektron tarzda, tegishli vazirlik miqyosida markazlashtirilgan holda qabul qilishni joriy etish.
- 2) Ishga dastlab, rasmiy, ruhiy va sog'ligi jihatdan mosligini aniqlashni kerakli hujjatlar asosida vazirlik tomonidan yagona platforma orqali hal qilish.
- 3) Dars taqsimotini esa vazirlik tomonidan tasdiqlangan nomzodlarni ham bir doiraga jalb qilib, raqamli algoritmlar yordamida tanlov asosida saralab olish.
- 4) Eng muhimi, tanlov asosida saralanar ekan, endi barcha dars yuklamasi nomzodlar uchun ochiq deb e'lon qilinishi darkor.

Bu ikkita yirik natija beradi. Birinchidan, yagona Edumatch AI platformaga yuklangan birinchi bosqich hujjatlari (sudlangamaganlik to'g'risidagi, narkologiya dispanseridan ma'lumotnoma va hokazo) ni tekshirishni vazirlikka yuklab, direktor oradan olib tashlanadi. Ikkinchidan, dars taqsimotida esa, yuqoridagi birinchi bosqichdan o'tgan nomzodlar ishga loyiq deb, qabul qilinadi, ammo endi ular ikkinchi bosqichda tegishli malaka hujjatlari 3271-1 raqamli normativda belgilangan mezonlar asosida algoritmlar vositasida tegishli maktab va fan kesimida reyting qilinadi. Natijada endi "bir o'q bilan ikki quyinni urish" ya'ni mana shu algortimlar yordamida bitta mezon bilan tashqaridagi nomzodlarni taqsimotga tortish bilan bir vaqtda, dars taqsimotini o'tkazish ham mumkin bo'ladi. Natijada pedagogik kengashda dars taqsimotini faqatgina tasdiqlash funksiyasini o'zida saqlab qoladi, xolos. Tizimning mufassal ishlash mexanizmi quyidagicha:

EdumatchAI moduliga ko'ra, tizim 3 ta ishtirokchidan iborat:

- 1) Pedagoglar;
- 2) Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi;
- 3) Edumatch AI Platformasi.

Shu uchchala element ishtiroki quyidagicha bosqichdan iborat:

I) Pedagogning ochiq Platformaga ariza topshirish bosqichi: O'qituvchi pedagog sifatida ishga ariza beradi va rasmiy jihatdan ishga mosligini isbotlovchi maxsus formani to'ldiradi. Formada quyidagicha hujjatlar talab qilinadi:

iplom nusxasi.

ehnat daftarchasi.

3) Sudlanmaganlik to'g'risida ma'lumotnoma.

ibbiy ko'rik xulosasi.

arkologiya dispanseridan ma'lumotnoma.

6) Psixiatriya dispanseridan ma'lumotnoma

Yuqoridagi hujjatlarni My.gov.uz platformasidan elektron tortib yuklashi mumkin bo'ladi. Bu bosqich tashqi pedagoglarni tizimga hech qanday to'siqlarsiz jalb qilish vazifasini bajaradi.

II bosqich. Hujjatlarni tasdiqlash bosqichi. Bunda to'g'ridan-to'g'ri vazirlikning o'zi muayyan vaqt davomida tegishli elektron hujjatlar haqiqiylikini raqamli tarzda tasdiqlaydi. Bosqichdan muvaffaqiyatli o'tganlar keyingi bosqichga yo'naltiriladi.

III bosqich. Tanlov bosqichi. Bunda vazirlik tomonidan Respublikadagi barcha maktablarning dars soatlari ochiq deb e'lon qilinib, qaysi maktabda qancha dars soatlari borligi haqida ochiq ma'lumotlar beriladi.

IV bosqich. Malaka hujjatlarini topshirish bosqichi. Bu bosqichda pedagoglar dars bera olish qobiliyati sinovdan o'tkaziladi. Ya'ni bu bosqichda pedagoglar 3271-1 mezonida belgilangan bilim sertifikatlari bilan tanlovda qatnashish uchun o'z malaka hujjatlarini topshiradilar.

O'qituvchi (F.I.Sh):

Hudud :

Muassasa nomi :

Fan :

Ish o'rni shakli :

Dars soatlari yuklamasi ehtiyoji (soat) :

Pedagog dars taqsimoti bo'yicha darajalari:

	Salohiyat turi.	Status	Amal qilish muddati/ Olingan sana.	Natija/ Tasdiqlovchi havola
	Oliy malaka toifasiga ega o'qituvchilar.			
	Dars beradigan fanidan pedagog xodimlarga ustama belgilashda qo'llaniladigan milliy yoki xalqaro tan olingan sertifikatga ega			
	Birinchi malaka toifasiga ega o'qituvchilar			
	Ikkinchi malaka toifasiga ega o'qituvchilar			
	Oliy ma'lumotli toifasiz o'qituvchilar			
	Qayta tayyorlov bo'yicha diplomga ega o'qituvchi			
	O'rindoshlik asosida ishlayotgan oliy ma'lumotli o'qituvchilar;			
	Oliy ta'lim muassasalarining pedagogik yo'nalish bo'yicha 3- bosqich va undan yuqori talabasi			
	Oliy ma'lumotli o'qituvchilar bilan ta'minlanguniga qadar o'rta maxsus, professional ma'lumotga ega o'qituvchilar. (boshlang'ich sinf uchun)			

0	Oliy ma'lumotli o'qituvchilar bilan ta'minlanguniga qadar umumta'lim muassasasining tegishli mutaxassisligi bo'yicha rahbar xodimlari			
---	---	--	--	--

O'qituvchi: Mirzaxamdamov Saxovatbek

Hudud: Andijon – Paxtaobod tumani.

Muassasa nomi : 10-umumiy o'rta ta'lim maktabi.

Fan: Tarix

Ish o'rni shakli : Asosiy.

Dars soatlari yuklamasi ehtiyoji : 30 soat.

Pedagog dars taqsimoti bo'yicha darajalari:

	Salohiyat turi.	Status	Amal qilish muddati/ Olingan sana.	Natija/ Tasdiqlovchi havola
	Oliy malaka toifasiga ega o'qituvchilar.	Mavjud	28.10.2025 27.10.2030	80 ball Sertifikat -----
	Dars beradigan fanidan pedagog xodimlarga ustama belgilashda qo'llaniladigan milliy yoki xalqaro tan olingan sertifikatga ega o'qituvchilar.	Mavjud. Milliy sertifikat.	16.11.2025. 15.11.2028.	A (65) Sertifikat. -----

V bosqich. Tasdiqlash bosqichi. Bu bosqichda belgilangan vaqt davomida topshirilgan hujjatlarning aslligi va haqiqiyliги to'g'ridan-to'g'ri vazirlik markazidan yana tasdiqlanishidan o'tadi.

VI bosqich. Saralash bosqichi. Tasdiqlangan hujjatlarni VI bosqichdagi kabi ishlamoqchi bo'lgan maktabi, hududi va sohasi kesimida hamda topshirgan malaka hujjatlari yuqoridan pastga qarab ustuvorlik asosida mavjud dars soatlari adolatli tarzda algoritmlar asosida profillar solishtirilib reyting qilinadi. Misol uchun, quyidagi tarzda 5 ta VI bosqichga kelib qolgan tayyor (fake) profilni solishtirib ko'ramiz. Algortmik hisoblash vazifasini esa Deepseek AI bajarib bergan.

O'qituvchi : Turg'unova Omadxon

Hudud: Andijon viloyati, Paxtaobod tumani

Muassasa nomi : 10-umumiy o'rta ta'lim maktabi.

Fan: Tarix

Ish o'rni shakli : asosiy.

Dars soatlari yuklamasi ehtiyoji - 30 soat.

Pedagog dars taqsimoti bo'yicha darajalari:

	Salohiyat turi.	Status	Amal qilish muddati/ Olingan sana.	Natija/ Tasdiqlovchi havola
	Oliy ma'lumotli toifasiz o'qituvchilar	Mavjud	15.06.2010	Diplom.

O'qituvchi : Ro'zioxunov Ne'matillo

Hudud: Andijon viloyati, Paxtaobod tumani

Muassasa nomi : 10-umumiy o'rta ta'lim maktabi.

Fan: Tarix

Ish o'rni shakli : asosiy.

Dars soatlari yuklamasi ehtiyoji: 20 soat.

Pedagog dars taqsimoti bo'yicha darajalari:

	Salohiyat turi.	Status	Amal qilish muddati/ Olingan sana.	Natija/ Tasdiqlovchi havola
	Ikkinchi malaka toifasiga ega o'qituvchilar	Mavjud	15.07.2020. 16.07.2025	Sertifikat.

O'qituvchi: Ismoilov Jasurbek

Hudud: Andijon viloyati, Paxtaobod tumani

Muassasa nomi: 10-umumiy o'rta ta'lim maktabi.

Fan: Tarix

Ish o'rni – Asosiy.

Dars soatlari yuklamasi ehtiyoji - 30 soat.

Pedagog dars taqsimoti bo'yicha darajalari:

	Salohiyat turi.	Status	Amal qilish muddati/ Olingan sana.	Natija/ Tasdiqlovchi havola
	Oliy ma'lumotli toifasiz o'qituvchilar.	Mavjud	10.06.2015	Diplom.

O'qituvchi: Soliyeva Kamolaxon.

Hudud - Andijon viloyati, Paxtaobod tumani

Muassasa nomi : 10-umumiy o'rta ta'lim maktabi.

Fan – tarix va tarbiya.

Ish o'rni shakli – Asosiy.

Dars yuklamasi ehtiyoji : 30 soat.

Pedagog dars taqsimoti bo'yicha darajalari:

Salohiyat turi.	Status	Amal qilish muddati/ Olingan sana.	Natija/ Tasdiqlovchi havola
Birinchi malaka toifasiga ega o'qituvchilar	Mavjud	18.10.2023 17.10.2025	72 ball Sertifikat.

Mana shu yuqoridagi tayyor profil hujjatlari natijasida quyidagicha fan va maktab kesimida, ustozlar ehtiyoji bo'yicha algoritmik taqsimot o'tkazilib reytinglanadi. Shuningdek, vazirlik tomonidan QR kodli reyting protokoli bilan rasmiylashtiriladi. Bu protokolda qaysi ustoz qaysi reytingdagiligi, qancha dars soatiga ehtiyoji bo'lgan, qanchagacha malaka yetgani barchasi haqida ma'lumot beriladi.

O'zbekiston Respublikasi Maktab va Maktabgacha ta'lim vazirligi

Andijon viloyati, Paxtaobod tuman boshqarmasi

10-umumta'lim maktabi

Pedagog - Mirzaxamdamov Saxovatbek

Mutaxassislik fani - Tarix

Ajratilgan dars yuklamasi - 30 soat.

№	Pedagog	Malaka toifasi/ Sertifikatlar	Dars ehhtiyoji (soatlarda)	Mavjud dars miqdori (soatlarda)
1	Mirzaxamdamov Saxovatbek	Oliy toifa Milliy sertifikat	30	30
2	Soliyeva Kamola	Birinchi toifa	30	30

3	Ro'zioxunov Ne'matillo	Ikkinchi toifaa	20	20
4	Ismoilov Jasurbek	Oliy ma'lumotli toifasiz	30	14
5	Turg'unova Omadxon	Oliy ma'lumotli toifasiz	30	14
Jami :			140 soat	108 soat

Barchaning platformadagi shaxsiy kabinetiga xuddi shunday protokol jo'natiladi. Protokol QR kod bilan shifrlanishi uning rasmiylashtirilganini bildiradi. Bunga qadar nomzod pedagoglar hujjat topshirish va mandatlar e'lon qilinishi oraliq'ida o'zlarining imkoniyatlarini platformaga prompt (so'rov) berish bilan o'lchab olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Masalan, Mirzaxamdamov Saxovatbek Dilshodbek o'g'li tashqi pedagog sifatida o'z fani (Tarix) kesimida muayyan maktabdagi ustozlar bilan o'zining imkoniyatlarini o'lchab olishi mumkin bo'ladi.

Mazkur natijada 5 ta tayyor profil egasining qiyosiy tahlili quyidagicha: Unga ko'ra, Andijon viloyati, Paxtaobod tumani, 10 – maktabga pedagog nomzod sifatida 5 ta o'qituvchi Mirzaxamdamov Saxovatbek, Soliyeva Kamola, Ismoilov Jasurbek, Ro'zioxunov Ne'matillo va Turg'unova Omadxonlar tarix fani kesimida umumiy 108 soat (ehtiyojlar esa umumiy 140 soat) uchun ariza va hujjat topshirishgan. Unga ko'ra;

Saxovatbek Mirzaxamdamov Dilshodbek o'g'li 3271-1 raqamli ro'yxatning ustuvorligiga ko'ra oliy toifa va milliy sertifikatga ega bo'lgan holda 30 soat dars ehtiyoji bildirgan. U yuqoridagi bilim va malakasining yuqoriligini isbotlovchi hujjatlari bilan dastlabki o'rinda 30 soat dars ajratilgan.

Soliyeva Kamola 1 toifa darajasi uning uchun so'ralgan 30 soat berilishini ta'minlagan. Chunki umumiy mavjud 108 soatdan Mirzaxamdamov S. ga ajratilgan 30

dan tashqari yana 78 soat dars mavjud. Soliyeva K. Toifasi oliy toifasi yoki milliy sertifikati bo'lsa-da, undan yuqori darajali pedagoglarning kamligi va dars soatining ko'pligi uning uchun 30 soat dars berilishini ta'minlagan.

Ro'zioxunov Ne'matillo 2-darajali toifa bilan 20 soat uchun ariza topshirgan qoldiq 48 soatdan 20 soat dars ajratib berilgan.

Ismoilov Jasur va Turg'unova Omadxonlar ham 30 soatdan ehtiyoj bildirishgan bo'lsa-da, ularda na toifa va na sertifikat borligi sabab, ikkalasi ham qoldiq 28 soat teng 14 soatdan ajratib berilgan. Shu tariqa oddiy arifmetika orqali chiqarilgan hisob, faqatgina algoritmlar bilan hisoblab chiqilgan. Algoritmlarga ehtiyoj hisoblashning murakkabligi bilan inson omilini chetga surish maqsadi bilan izohlanadi.

Ushbu ilmiy tadqiqot maqolada ko'rib chiqilgan muammo va unga amaliy yechimlardan so'ng sohalar : ijtimoiy, siyosiy va ma'naviy hayotda keng ko'lamli foydalar va natijalarga erishishi prognoz qilinadi. Jumladan;

1) **Korrupsiyaga qarshi unumli qarshilik.** Barcha sohalarining rivojlanishi uchun salbiy ko'rsatayotgan korrupsiyaga qarshi kurashning amaliy ifodasi bo'lib xizmat qiladi. Direktor va pedkengash kabi vakolatli organlarning ishga qabul qilish va dars taqsimotidan vakolatdan jihatdan kesib qo'yilganligi sababli, endi intensiv (yuqori toifali, imtiyozli sertifikatlariga ega holda, oz dars soatiga nisbatan ko'p maosh oluvchi pedagoglar) pedagoglarning ekstensiv (toifasiz, sertifikatsiz, oylik maoshini ko'p dars soatlari hisobiga oluvchi pedagoglar) pedagoglar bilan avtomatik almashinuvi ro'y beradi. Natijada Byudjet hisobidan sarflanayotgan mablag'lar endi to'g'ridan-to'g'ri mo'ljalli tarzda intensiv pedagoglarga sarflanadi.

2) **Pedagoglarning potensial ilmiy-malakaviy raqobati kuzatiladi.** Har bir pedagog doimiy sof raqobat muhitida qolishi ta'minlanadi, natijada ekstensiv ustozlar ham intensivlashishi prognoz qilinadi. Asosiy 2 ta omil ularni o'z ustida ishlashga undaydi. Birinchisi, dars taqsimotida ozroq dars ulush olib, ozroq oylik maoshga tushib ketib, yashil chiziqdan sariq hududga tushib qolish bo'lsa, ikkinchisi, undan ham

mudhishrog'i sariq hududdan qizil hududga tushib qolish, ya'ni taqsimotda umuman dars soati ulushi tegmay qolishi xavfi mavjud.

Ish va oylik maoshidan ajrarib qolishi ularning raqobatini ta'minlash bilan bir vaqtda, pedagoglarning bilim-malakasidagi o'sish ya'ni toifa natijalarini yaxshilanishi va tegishli fandan 20 yoki 50 % ustama beruvchi milliy sertifikat shuningdek, "70 % lik" ustamalar pedagoglar uchun kirib kelayotgan mablag'lar turi va oqimini oshishini ta'minlaydi.

3) Pedagoglarning bilim va malakasining ortishi tabiiyki, eng muhimi, maktablarda ta'lim oluvchilarning ham bilim ortishiga olib kelishi kutilmoqda.

TADQIQOTNING EHTIMOLIY KAMCHILIKLARI

Ushbu ilmiy maqolada yuqoridagi kabi puxta tizimlashtirilgan tavsiyalar taklif etilganiga qaramay, EduMatch AI ning bir qator nuqtalarida kichik kamchiliklardan holi emasligini tan olish lozim. Ular quyidagicha tavsiflanadi:

1) **Sinflarning bo'linishida kamchilik.** Dars soatlari raqamli tizimli tarzda bo'lingach, endi kim qaysi sinflarga dars berishi hal qilinmay qolib ketmoqda. Shuningdek, pedagoglarning tez-tez almashinishi hisobiga ta'lim oluvchilar bilan yangi pedagoglar o'rtasidagi munosabatlarning keskin o'zgarishining balanslash muammosi ko'tarilishi mumkin. bu masalaga mo'ljallangan tizim ustida ham ishlamoqda.

2) **Katta mablag' talab qilishi.** Bu tizim tabiiyki Elektron hisoblash mashinalariga tayangani sababli adolatli va shaffof avtomatik saralash uchun ancha ko'p mablag' sarflanishi prognoz qilinadi. Chuki, raqamli va algoritmik olamda har bir so'rov (prompt) tokenlarda hisoblanadi. Bu tokenlarni esa hukumat vazirlik uchun tashqi kompaniyalardan sotib olishiga yoki shunday tizimga asos solishga to'g'ri keladi. Bu katta mablag'lar bilan amalga oshishi hali ma'lum emas.

3) **Toifa va milliy sertifikatlarining xavfsizlik darajasini ta'minlash masalasi.** Pedagoglar Platforma orqali algoritmlar vositasida faqatgina bilim va malaka sertifikatlari asosida saralanayotgan ekan, ular tabiiyki, har qanday choralarni qo'llash

hisobiga bo'lsa ham, o'sha sertifikatlarga ega chiqishni hoxlaydi va bu hol 2 ta natijaga olib kelishi mumkin. Birinchisi, pedagoglar kasb etikasiga amal qilib, bilimni oshirib, milliy va toifa sertifikatlariga ega bo'lishadi, ammo o'qitish metodikasi bir tomonlama e'tiborsiz qolib ketishi xavfini ististo etmaymiz. Ikkinchisi esa, mazkur sertifikatlarni olishda bilimni baholash markazlariga pora berish, porada vakolatli shaxslarning o'rtada turib ta'magirlik qilishlari, shuningdek, bilimni baholash agentliklariga test sinovlari natijalariga yoki test sinovlariga kiberhujumlar uyushtirib aralashish holatlari avjiga chiqishi mumkin. shu sababdan ham kiberxavsizlik holatlarini va vaklatli organlarning xodimlari bilan profilaktik suxbatlarni sifati va ta'sirini oshirish kerakligi tavsiya qilinadi.

4) **Pedagoglarning kasbiy so'nishi kuchayishi ehtimoli oshishi.** Modul ishga tushsa, pedagoglar bor diqqat etiborini endi metodika emas, balki bilimlarni yodlashga qaratishi tabiiy va bu ularga qo'shimcha yuklama yuklashi ehtimolini oshiradi.

5) **Birdaniga ishsizlik masalasi ko'tarilishi.** Taqsimotda ekstensiv pedagoglarning yoppasiga ishdan ketishi, ularning ishsiz qolishiga olib kelishi mumkin. Bu ba'zi hollarda jamiyat a'zolarida norozilik va ba'zi hollarda esa ishsiz pedagoglarning jinoyat yo'lga kirib ketish mumkinligi ehtimoldan holi emas. tavsiya shuki, ularga ruhiy va moddiy yordamlar va xizmatlar taklif etilishi ko'zda tutilishi lozim. umuman olganda bu holatda aslida ishsizlar va ishlayotganlarning o'zni almashadi xolos, hech qanday tarzda va uslubda ish o'zni sun'iy kamaytirilmaydi.

6) **Raqamli platformani O'zbekiston Respublikasi ta'limi tizimi unitary (markazlashtirilgan) bo'lgani sabab uni muayyan kichik hududda pilot project qilib amaliyotda sinab ko'rishning noqulayligi** Buning asosiy sababi, platforma agar muayyan hududda (Paxtaobod tumani) ishga tushsa, uning ishdan bo'shatish yoki dars soatlarini ozaytirish kabi ta'sirlari sababli bu hudud pedagoglarining boshqa hudud pedagoglari o'rtasida tavofuq yiriklashib ketishi mumkin va bu esa pedagoglarni bu tumanda ishlashni istamaslik holatlarini keltirib chiqarishi ham mumkin. Agar bu

Respublika bosqichida amalga oshirilsa, Qonunchilikda bir qator qonunlar bilan kesishib qolayotgani sababli bir qator muayyan qaror hujjatlari hattoki amaldagi qonun hujjatlarini qayta ko'rib chiqishni talab qiladi.

7) **Yuqorida so'rovnoma asosida keltirilgan statistika ma'lumotlari vaziyatning faqatgina tashqi va umumiy qiyofasini ifodalaydi.** Statistika to'laqonli sifat yoki sifatsizlikni o'rta arifmetikasini belgilab beradi. Shunday ekan, yuqoridagi statistic ma'lumotlarga umumiy vaziyatni ochib beruvchi induktiv natija olish vositasi sifatida qarash lozim. Masalan, direktorlarning korrupsiyaviy holatlarida aksariyat direktorlar bu korrupsion holatlarga u yoki bu ko'rinishda qo'l urgani, bu direktorlik lavozimi butunlay yaroqsizligini bildirmaydi.

Tavsiya – statistik raqamlarga shubha bilan qarashni istisno qilmaslik foydadan holi emas..

XULOSA

Mana shu yuqoridagi bir qancha kamchiliklarga qaramay ilmiy maqolada quyidagicha maqsad va vazifalarga erishildi:

- 1) Amaldagi tartib raqamlashtirilishi ilgari surilib, yangi mexanizm va modul taklif qilindi;
- 2) Ham maktab ta'limi taraqqiyoti, ham korrupsiyaga qarshi muvaffaqiyatli harakat bir vaqtda va bir platformada amalga oshirilishi nazarda tutildi.
- 3) Olingan ma'lumotlar aniq va mo'ljalli metodologiya va tamoyillar mezonida o'lchanildi.

Umumiy xulosa, maqolada ta'lim tizimidagi korrupsiyaga yo'l ochuvchi bo'shliqlar tizimli va tartibli tahlil qilindi. Amaldagi mezonlar o'z holicha qoldi faqatgina vositalar - mezonlar filtri raqamlashtirildi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Radjabov S. B. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktorlarini tayyorlash, tanlash va tayinlash masalalari // Maktab ta'limi : muammolar, izlanishlar va yechimlar. -2025. – № 3. – B. 35 – 48. URL: https://journal.avloniy.uz/uploads/jurnal_category/3eb9b887a40117cdf8aab25679a968c6.pdf

2. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi Pedagog kadrlarga lavozim va malaka toifalarini berish davriyligi haqidagi ma'lumotlar bazasi – URL: <https://pedkadr.uzedu.uz/>
3. Sh.Xamrayev Korruptsiyaga qarshi kurashish davr talabi // Maktab ta'limi : muammolar, izlanishlar va yechimlar. -2025. – № 2 – B. 102 – 107.
URL:
https://journal.avloniy.uz/uploads/jurnal_category/75c740b111d831abdd84d0da15122a7.pdf